

Bewonerspanel Apeldoorn

Alternatieven consumentenvuurwerk

Rapportage

Datalab, gemeente Apeldoorn

4 oktober 2021

Achtergrond

Vanaf 2021 is het afsteken van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling in gemeente Apeldoorn verboden. In opdracht van het College is het bewonerspanel ingezet voor het participatietraject omtrent de alternatieven voor het afsteken van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling. We vragen aan het bewonerspanel hoe de inwoners van Apeldoorn hun jaarwisseling normaal gesproken vieren. Daarnaast onderzoeken we wat zij als geschikte alternatieven zien voor het zelf afsteken van vuurwerk.

Dit document bevat de resultaten van de open en gesloten vragen die aan het bewonerspanel zijn gesteld. De peiling werd gecombineerd met vragen over de Omgevingsvisie. De resultaten van het jongerenpanel en de ingevulde vragenlijst die via de open link op Facebook zijn ingevuld, zijn niet in deze rapportage opgenomen.

Respons en weging resultaten

Voor deze peiling, die in september 2021 plaatsvond, hebben 5.150 panelleden een uitnodiging ontvangen. Er hebben 2.670 panelleden daadwerkelijk deelgenomen aan deze peiling (52% van alle uitgenodigde leden). De samenstelling van de groep deelnemende panelleden ziet er als volgt uit:

Leeftijdscategorie	Aantal	Aandeel
18 t/m 39 jaar	471	18%
40 t/m 54 jaar	662	25%
55 t/m 64 jaar	697	26%
65 jaar of ouder	840	32%
Totaal	2.670	100%

Stadsdeel	Aantal	Aandeel
Binnenstad	228	9%
Noordwest	662	25%
Noordoost	461	17%
Zuidoost	394	15%
Zuidwest	409	15%
Dorpen	516	19%
Totaal	2.670	100%

Geslacht	Aantal	Aandeel
Man	1.437	54%
Vrouw	1.233	46%

De antwoorden zijn gewogen op de bovenstaande achtergrondkenmerken van de deelnemende panelleden (geslacht, leeftijd en stadsdeel). Dit betekent dat de verhoudingen van de totale groep respondenten op de bovenstaande kenmerken naast de verhoudingen van het totale aantal inwoners van de gemeente is gelegd. Vervolgens zijn de resultaten van over- of ondervertegenwoordigde groepen respondenten gecorrigeerd. De resultaten kunnen hierdoor op deze achtergrondkenmerken worden beschouwd en gerapporteerd als de mening van alle inwoners van Apeldoorn in plaats van enkel de deelnemende panelleden.

Opbouw rapport

Dit rapport is opgedeeld in 2 onderdelen:

1. Inleidende vragen over het vieren van de jaarwisseling
2. Alternatieven voor het afsteken van consumentenvuurwerk

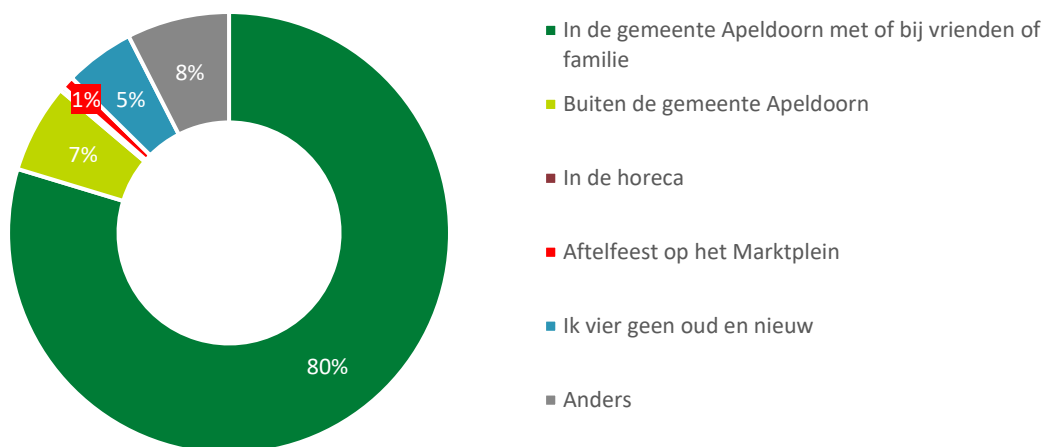
1. Het vieren van de jaarwisseling

Om in te kunnen schatten wat het vuurwerkverbod voor gevolgen heeft voor het vieren van de jaarwisseling, stellen we eerst een aantal algemene vragen over hoe men doorgaans de jaarwisseling vierde en wat men belangrijk vindt bij het vieren van Oud & Nieuw.

Als eerste willen we weten hoe de inwoners van gemeente Apeldoorn hun jaarwisseling normaal gesproken vierden. Het overgrote deel van de inwoners viert de jaarwisseling in besloten kring. Ongeveer 80% doet in de eigen gemeente, met/bij vrienden of familie. Van de groep die 'Anders' heeft geantwoord (8% van het totaal), geeft het merendeel aan dit thuis en/of alleen te vieren.

Feestjes of gelegenheden waarbij grotere groepen mensen bij elkaar komen worden nauwelijks bezocht tijdens de jaarwisseling: 1% van de bevolking bezoekt het aftelfeest, 0% de horeca (ontbreekt daarom in figuur 1). Of dit percentage vanwege de Coronapandemie lager ligt dan normaal weten we niet, omdat we niet eerder een vergelijkbaar onderzoek hebben uitgevoerd.

Figuur 1: Hoe viert u doorgaans de jaarwisseling?

De leeftijd van de bewoners en het stadsdeel waarin zij woonachtig zijn doen er in de uitkomsten op deze vraag weinig toe (zie tabel A en B in de bijlage). De groep in de leeftijd van 18 tot 40 jaar wijkt iets af van de overige leeftijdscategorieën in het opzicht dat zij relatief vaker buiten de gemeente de jaarwisseling vieren (9% t.o.v. van gemiddeld 5%) en het vieren van de jaarwisseling nauwelijks overslaan, wat bij de overige leeftijdsgroepen vaker voorkomt (2% t.o.v. 7%). Horeca en het aftelfeest zijn bij de jongeren niet meer in trek dan bij de andere leeftijdsgroepen.

Tabel 1: Welke tradities van Oud & Nieuw vindt u belangrijk?

Traditie/activiteit	% antwoord ¹	% respondenten ²
Samenzijn familie/vrienden	32,5%	81,1%
Oliebollen/champagne	23,3%	58,0%
Oudejaarsconference, TV-show	10,3%	25,5%
Zelf vuurwerk afsteken	9,9%	24,7%
Vuurwerk(show) kijken	9,4%	23,4%
Aftellen	7,3%	18,1%
Goede voornemens uitspreken	3,9%	9,7%
Massaal feest vieren	1,2%	2,9%
Anders	2,3%	5,8%
Totaal	100%	249%

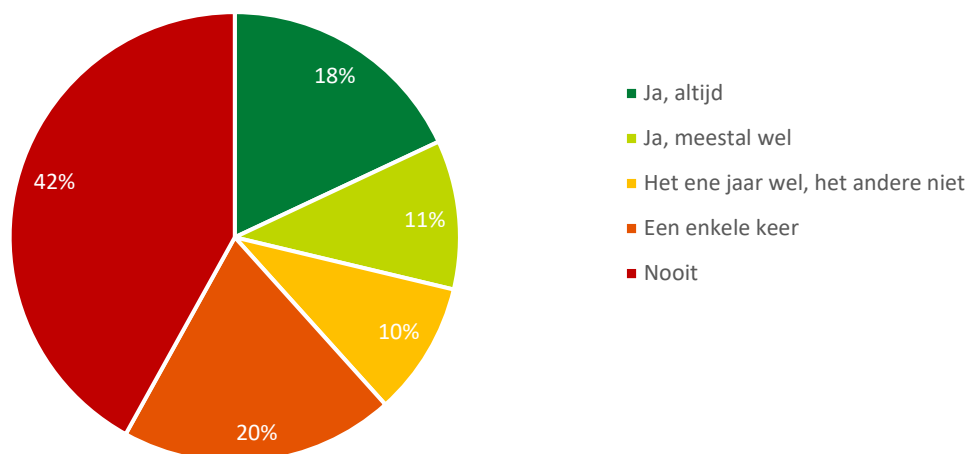
¹ Deze kolom geeft aan hoe vaak een antwoord is gegeven in vergelijking met het totale aantal gegeven antwoorden.

² Deze kolom geeft aan hoe vaak een antwoord is gegeven in vergelijking met het totale aantal respondenten. Doordat men maximaal 3 antwoorden mocht aanvinken, komt het totaal ver boven de 100% uit. Gemiddeld zijn er bijna 2,5 antwoorden per respondent aangevinkt.

Samenzijn met dierbaren tijdens de jaarwisseling is voor veel mensen het belangrijkste. Dat zien we terug in tabel 1: het antwoord *Samenzijn met familie/vrienden* is in 33% van het totaal aan antwoorden gegeven en zelf 81% van de respondenten gaf dit antwoord op als een belangrijke traditie. Naast samenzijn vindt men oliebollen bakken/ eten en het toosten op een nieuw jaar met champagne een belangrijke traditie.

Vuurwerk afsteken of bekijken krijgt in totaal ongeveer 20% van de antwoorden en wordt door bijna de helft van de inwoners als belangrijke traditie beschouwd. Als we wat verder inzoomen op het afsteken van vuurwerk (zie ook figuur 2), blijkt dat ongeveer 30% van de inwoners van Apeldoorn altijd of meestal vuurwerk afsteekt. Ruim 40% van de inwoners geeft aan nooit vuurwerk af te steken. De overige 30% doet dat soms, maar niet altijd.

Figuur 2: Stak u doorgaans vuurwerk af?

Uit een nadere analyse (zie ook tabel C en D in de bijlage) blijkt dat vooral de inwoners van 18 t/m 54 jaar voorheen vuurwerk afstaken. Vanaf 55 jaar daalt het percentage inwoners dat altijd vuurwerk afstak flink en stijgt juist het aandeel dat nooit vuurwerk afstak. Het verband tussen leeftijdsklasse en het afsteken van vuurwerk blijkt ook een significant verband te zijn en berust niet op toeval, al is het geen sterk verband. Kijken we naar de geografische spreiding over de stadsdelen dan zien we dat het percentage inwoners uit de binnenstad dat altijd vuurwerk afstak beduidend lager ligt dan het percentage in de overige stadsdelen. Mogelijk wordt dit veroorzaakt door de vuurwerkshow op het nabij gelegen Marktplaats. Deze groep mensen viert de jaarwisseling ook vaker dan gemiddeld buiten de gemeente (zie tabel B in de bijlage). Dit verband tussen stadsdeel en mate van vuurwerk afsteken is ook significant, maar nauwelijks waarneembaar (zeer zwak).

2. Alternatieven voor consumentenvuurwerk

Nu het afsteken van vuurwerk door consumenten verboden is, willen we meer inzicht krijgen in hoe de inwoners van Apeldoorn staan tegenover verschillende alternatieven. In dit onderdeel bekijken we of en zo ja, welke alternatieven men interessant vindt.

Tabel 2: Vindt u dat er een alternatief moet worden geboden voor consumentenvuurwerk? Zo ja, hoe staat u tegenover een centrale vuurwerk-/ of droneshow?

	Alternatief?		Vuurwerk-/droneshow?	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	1.772	66%	1.516	73%
Nee	603	23%	349	17%
Weet ik niet	295	11%	205	10%
Totaal	2.670	100%	2.069	100%

Ondanks dat het afsteken van vuurwerk zeker niet als de enige en belangrijkste traditie van de jaarwisseling wordt gezien, vindt 66% van de inwoners dat er wel een alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk geboden moet worden. Ongeveer 23% van de inwoners heeft geen behoefte aan een alternatief, de rest (11%) geeft aan het niet te weten. Ruim de helft van de bevolking totale (57%) vindt een centrale vuurwerk-, laser- of droneshow een goed idee. Laten we de personen die geen behoefte hebben aan een alternatief buiten beschouwing, dan is 73% van de bevolking positief over de voorgestelde alternatieven.

Als we kijken naar wie er behoefte heeft aan een alternatief, dan valt op dat mensen die nooit vuurwerk afsteken ook minder behoefte hebben aan een alternatief dan de overige groepen (zie ook tabel E in de bijlage). Leeftijd blijkt de behoefte aan een alternatief niet (direct) te beïnvloeden (tabel F bijlage).

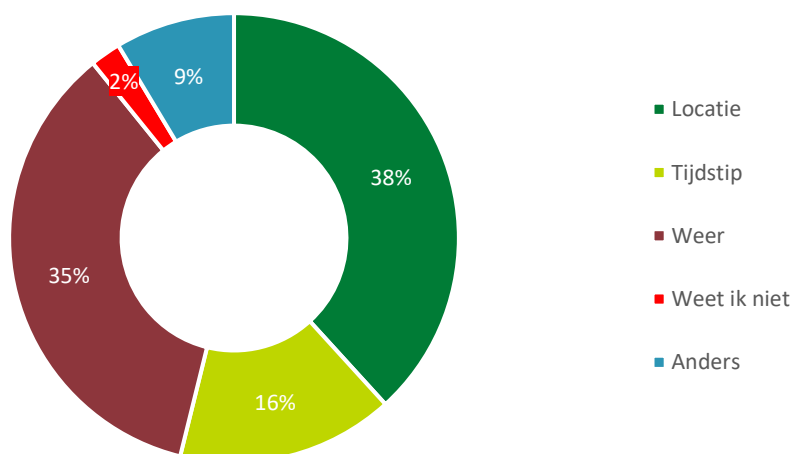
Tabel 3: Zou u een vuurwerk-, laser- of droneshow bezoeken?

Traditie/activiteit	Aantal	Percentage
Ja	257	10%
Misschien	936	35%
Nee	804	30%
Weet ik niet	71	3%
<i>Geen interesse in een alternatief</i>	<i>602</i>	<i>23%</i>
Totaal	2.670	100%

Op de vraag of men een centrale show ook daadwerkelijk gaat bezoeken, geeft slechts 10% van de bevolking aan van plan te dit te gaan doen. Het daadwerkelijke bezoekersaantal zal waarschijnlijk groter zijn, aangezien 35% van de respondenten aangeeft de centrale show *misschien* te bezoeken. De groep die eerder aangaf geen interesse te hebben in een alternatief heeft deze vraag niet gehad, maar wordt als groep wel opgenomen in tabel 3.

Figuur 3 laat zien van welke factoren het mogelijk bezoeken van een centrale show afhangt. Het blijkt dat de locatie van de show en het weer de keuze voor het bezoeken van een show het meest beïnvloeden.

Figuur 3: Van welke factoren hangt het af of u een centrale show bezoekt?

Er is ook aan het panel gevraagd of zij suggesties of een voorkeur hebben voor een locatie of tijdstip voor een centrale show. Bijna 300 personen hebben hier gehoor aan gegeven. Ongeveer 80% van de

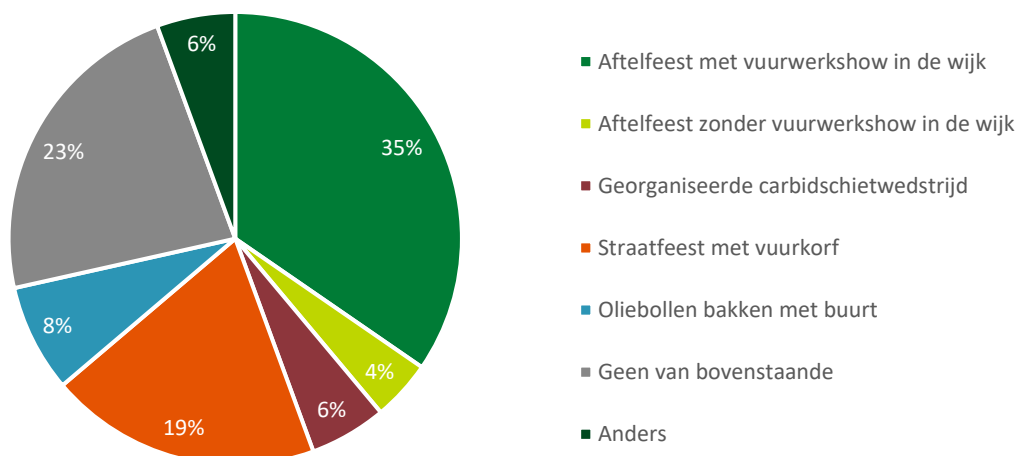
personen die een tijdstip heeft genoemd, pleit voor een show om middernacht. Een enkeling noemt 20:00 uur of 22:00 uur, zodat kinderen de show kunnen bijwonen en/of men de jaarwisseling zelf thuis kan vieren.

Kijken we naar de opgegeven locatiemogelijkheden voor een centrale show, dan hebben goed bereikbare, ruime locaties met voldoende parkeermogelijkheden de voorkeur. Het Zwitsalterrein (24%), Marktplaats (13%), Marialust (10%) en kanaal (9%) zijn de meest genoemde opties. Ongeveer 35% van de respondenten geeft geen specifieke locatie aan, maar ziet de show het liefst centraal (13%) of juist verspreid (21%) over de gemeente.

Naast een centrale show hebben we ook andere alternatieven voorgelegd aan diegene die eerder aangaf behoefte te hebben aan zo'n alternatief. Figuur 4 laat hiervan de uitkomst zien. Een aftelfeest met vuurwerkshow (in de wijk) lijkt het meest interessante alternatief te zijn. Ook een straatfeest wordt relatief veel gekozen als goed alternatief. Van de groep die *Anders* heeft gekozen is 25% voor één centrale vuurwerkshow, ongeveer de helft van de groep die *Anders* koos (dus 3% van het totaal) geeft als alternatief het afschaffen van het vuurwerkverbod. Als alternatief dat nog niet is genoemd werd onder meer een centraal muziekfeest genoemd, met podia in de stad.

Wijk- of buurtverenigingen (30%) en de gemeente (28%) worden het meest aangewezen als organisator van een alternatief. In 19% van de gevallen vindt men dat de inwoner van Apeldoorn dit zelf kan organiseren.

Figuur 4: Wat vindt u een goed idee als alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk?

De groep inwoners in leeftijdscategorie 18-39 jaar en de categorie 65+ jaar wijken iets af van de uitkomsten in het bovenstaande figuur, die het totaal van alle leeftijden weergeeft. Jongeren in de leeftijd van 18-39 jaar zien relatief vaak een straatfeest wel zitten (25% geeft dit antwoord), terwijl 65-plussers bovengemiddeld vaak (33%) geen van de alternatieven interessant vinden (zie bijlage tabel G). Tussen de stadsdelen zien we weinig grote verschillen (zie tabel H). Het enige dat opvalt is dat de optie *Georganiseerde carbidschietwedstrijd* met 12% relatief hoog scoort bij inwoners van de dorpen, mogelijk doordat carbidschieten in de dorpen meer ingeburgerd is en er meer rivaliteit bestaat tussen de verschillende dorpen ten opzichte van de andere stadsdelen.

Bijlage

Tabel A

Hoe viert u meestal oud en nieuw?		Leeftijdsklasse				
		18 t/m 39 jaar	40 t/m 54 jaar	55 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Totaal
	In de gemeente Apeldoorn met of bij vrienden of familie	84%	78%	77%	78%	80%
	Buiten de gemeente Apeldoorn	9%	6%	5%	5%	7%
	In de horeca	0%	1%	0%	0%	0%
	Aftelfeest op het Marktpllein	1%	0%	1%	1%	1%
	Ik vier geen oud en nieuw	2%	6%	7%	7%	5%
	Anders	4%	9%	9%	10%	8%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel B

Hoe viert u meestal oud en nieuw?		Stadsdeel						
		Binnenstad	Noordwest	Noordoost	Zuid-oost	Zuid-west	Dorpen	Totaal
	In de gemeente Apeldoorn met of bij vrienden of familie	76%	80%	81%	79%	80%	78%	80%
	Buiten de gemeente Apeldoorn	9%	6%	6%	7%	7%	7%	7%
	In de horeca	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
	Aftelfeest op het Marktpllein	2%	1%	1%	0%	1%	0%	1%
	Ik vier geen oud en nieuw	6%	5%	4%	5%	6%	5%	5%
	Anders	6%	7%	8%	9%	6%	9%	8%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel C

Stak u doorgaans zelf vuurwerk af tijdens de jaarwisseling?		Leeftijdsklasse				
		18 t/m 39 jaar	40 t/m 54 jaar	55 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Totaal
	Ja, altijd	29%	24%	10%	5%	18%
	Ja, meestal wel	16%	11%	10%	5%	11%
	Het ene jaar wel, het andere niet	15%	10%	8%	4%	10%
	Een enkele keer	18%	19%	21%	21%	20%
	Nooit	23%	36%	51%	65%	42%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel D

Stak u doorgaans zelf vuurwerk af tijdens de jaarwisseling?		Stadsdeel						
		Binnenstad	Noord-west	Noord-oost	Zuid-oost	Zuid-west	Dorpen	Totaal
	Ja, altijd	9%	15%	17%	19%	22%	21%	18%
	Ja, meestal wel	7%	11%	12%	9%	12%	10%	11%
	Het ene jaar wel, het andere niet	9%	12%	10%	11%	8%	7%	10%
	Een enkele keer	21%	18%	22%	18%	22%	17%	20%
	Nooit	54%	44%	39%	43%	37%	45%	42%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel E

Stak u doorgaans zelf vuurwerk af tijdens de jaarwisseling?	Moet er een alternatief worden geboden nu consumentenvuurwerk verboden wordt?			
		Ja	Nee	Weet ik niet
	Ja, altijd	71%	19%	10%
	Ja, meestal wel	72%	16%	11%
	Het ene jaar wel, het andere niet	71%	21%	8%
	Een enkele keer	73%	18%	9%
	Nooit	59%	28%	13%

Tabel F

Leeftijdsklasse	Moet er een alternatief worden geboden nu consumentenvuurwerk verboden wordt?			
		Ja	Nee	Weet ik niet
	18 t/m 39 jaar	66%	23%	11%
	40 t/m 54 jaar	66%	24%	10%
	55 t/m 64 jaar	67%	23%	10%
	65 jaar of ouder	67%	20%	13%

Tabel G

Wat vindt u een goed idee als alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk ?		Leeftijdsklasse				
		18 t/m 39 jaar	40 t/m 54 jaar	55 t/m 64 jaar	65 jaar of ouder	Totaal
	Aftelfeest met vuurwerkshow in de wijk	36%	35%	36%	31%	35%
	Aftelfeest zonder vuurwerkshow in de wijk	4%	4%	6%	5%	4%
	Georganiseerde carbidschietwedstrijd	7%	5%	6%	3%	5%
	Straatfeest met vuurkorf	25%	20%	15%	14%	19%
	Oliebollen bakken met de buurt	7%	7%	8%	9%	8%
	Geen van bovenstaande spreekt mij aan	15%	23%	25%	33%	23%
	Anders	6%	7%	5%	5%	6%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel H

Wat vindt u een goed idee als alternatief voor het zelf afsteken van vuurwerk ?		Stadsdeel						
		Binnen- stad	Noord- west	Noord- oost	Zuid- oost	Zuid- west	Dor- pen	Totaal
	Aftelfeest met vuurwerkshow in de wijk	37%	32%	39%	38%	34%	27%	35%
	Aftelfeest zonder vuurwerkshow in de wijk	4%	4%	4%	5%	4%	5%	4%
	Georganiseerde carbidschietwedstrijd	4%	4%	4%	5%	5%	12%	5%
	Straatfeest met vuurkorf	23%	20%	21%	18%	19%	17%	19%
	Oliebollen bakken met de buurt	10%	8%	7%	7%	7%	9%	8%
	Geen van bovenstaande spreekt mij aan	19%	24%	19%	23%	26%	23%	23%
	Anders	2%	7%	6%	5%	4%	7%	6%
	Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%